

Сыйныф: 1-Б

Уку планы буенча татар теленнән: 66 сәг

Атнага: 2 сәг.

Программа түбәндәге документлар нигезендә төзелде:

1. Программа: Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы. Урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәбендә рус телле балаларга татар телен коммуникатив технология нигезендә укуыту программасы (1 — 11 нче сыйныфлар). Төзүче — авторлары: Р.З. Хәйдәрова, Р. Л. Малафеева, 2014 ел.
2. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы муниципаль бюджет гомуми белем учреждениясе “Аерым предметларны тирәнтен өйрәнүче Алексеевск 2 нче урта гомуми белем бирү мәктәбе”нең төп гомуми белем бирү баскычында башлангыч гомуми белем бирү программасы.
3. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы муниципаль бюджет гомуми белем учреждениясе “Аерым предметларны тирәнтен өйрәнүче Алексеевск 2 нче урта гомуми белем мәктәбе”нең 2018-2019 уку елына укуыту планы (№1 педсовет протоколы, 31 август 2018 ел).

Дәреслек. Күңелле татар теле. Рус телендә башлангыч гомуми белем бирү оешмаларының 41нче сыйныфы өчен дәреслек (татар телен өйрәнүче укучылар өчен)

Төзүчеләре: Р.З. Хәйдәрова, Г.М. Әхмәтжанова, Л.Ә. Гыйниятуллина Татар теле китабы. Ике кисәктән тора. Казан. «Татармультфильм» нәшрияты, 2014 ел

“Татар теле һәм әдәби уку” предметы буенча 1 нче сыйныф программасын үзләштерүнең **шәхси нәтижеләре:**

- татар телендә дөүләт теле буларак ролен аңлау;
- шәхесара һәм мәдәниара аралашуда татар телен куллануга уңай караш булдыру;
- татар теленә карата ихтирамлы караш булдыру һәм аны яхшы өйрәнү теләге формалаштыру.

--Әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәжбүрилеген аңлау.

Татар теленә өйрәтүнең **метапредмет (регулятив, коммуникатив, танып-белү) нәтижеләре:**

- укуытучының күрсәтмәләрен аңлап үти белү;
- эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыра белү;
- дәрескә кирәкле уку-язу эсбапларын эзерли белү, алар белән дәрес эш итә белү;
- дәрестә эш урынын мөстәкыйль эзерли белү һәм тәртиптә тоту күнекмәләрен үстерү;
- әңгәмәдәшен белән аралаша белү күнекмәләрен формалаштыру;
- парларда һәм күмәк эшли белү;
- әңгәмәдәшен белән контактны башлый, дәвам итә, тәмамлый белү;
- үрнәк буенча эшли белү;
- аерым темаларга караган сорауларга жавап бирә белү;
- рәсем буенча жөмлөләр, сораулар төзи белү;
- аңлап укый белү;
- укылган яки тыңланган мәгълүматның эчтәлегенә бәя бирү - чагыштырып нәтижә ясый белү күнекмәләрен формалаштыру

Татар теленә өйрәтүнең **предмет нәтижеләре.**

Сөйләшу

Диалогик сөйләм. 1 нче сыйныфта дәрес вакытының 60-70%ын сөйләшүгә өйрәнү ала. Сөйләм эшчәнлегендә бу төре буенча укучылар түбәндәге күнекмәләргә ия булырга тиешләр:

- сайланган эчтәлек аша әңгәмәдәшен белән контакт урнаштыра, сорау куя, жавап

бирә, кире кага, раслый белү;

- дәрәсләктә бирелгән үрнәк диалогларны сәнгатьле итеп уку, сөйләү һәм охшаш диалоглар төзү, программада күрсәтелгән коммуникатив максатлар буенча әңгәмәдә катнаша алу.

Монологик сөйләм. Сөйләм эшчәнлегенә бу төре буенча укучылар түбәндәге күнекмәләргә ия булырга тиешләр:

- жанлы һәм жансыз предметларны, рәсем, картина эчтәлеклеген сүрәтләп сөйли белү;
- программада күрсәтелгән темалар буенча кечкенә информация бирә белү.

Ишетеп аңлау (аудирование)

Аралашу өчен төп шартларның берсе – әңгәмәдәләрнең бер-берсенә сөйләмен аңлавы. 2 нче сыйныфта ишетеп аңларга өйрәтүнең бурычлары түбәндәгеләр:

- нормаль темп белән әйтелгәннең ишетү аша мәгънәсен аңларга, аңлаган турында фикер йөртәргә, аралашуда кулана белергә өйрәтү;
- сүзләренә, сүзтезмәләренә, жөмлөләренә, грамматик формаларны бер-берсеннән ишетү аша аерырга өйрәтү;
- ишетү хәтеренә күләнә үстерү.

Уку

Сөйләм эшчәнлегенә бу төре буенча укучылар түбәндәге күнекмәләргә ия булырга тиешләр:

- хәрәф-аваз системасын аера, татар теленә хас булган авазларны дәрәс әйтеп укый белү;
- дәрәсләктә уку өчен бирелгән жөмлөләренә, текстларны дәрәс интонация белән укый белү;
- укыган материалның эчтәлегеннән кирәкле мәгълүматны аерып ала белү;
- кечкенә күләнә шигырьләренә яткан сөйләү;
- укыганда сүзлекләр куллана белү.

Дәрәсләктә уку техникасын үстерүгә ярдәм итә торган рифмовкалар, жырлар, рифмалаштырылган әкиятләр бирелде. Үзләштерү дәрәжәсенә карап, укытучы аларны арттыра яки киметә ала.

Язу

Сөйләм эшчәнлегенә бу төре буенча укучылар түбәндәге күнекмәләргә ия булырга тиешләр:

- татар алфавитындагы хәрәфләренә дәрәс, матур яза белү;
- дәрәс күчереп язу күнекмәләрен булдыру;
- бәйрәмнәр белән котлау язу.

Укучыларның белем дәрәжәсенә таләпләр

Тыңлап аңлау

- Укытучының дәрәс, уен ситуацияләре белән бәйле сорауларын, күрсәтмәләрен аңлау;
- тыңлаганда жөмлә, сүз чикләрен билгеләү, интонацияне аеру;
- сүзләренә, сүзтезмәләренә, жөмлөләренә, грамматик формаларны бер-берсеннән ишетеп аера белү.
- сүзләренә, жөмлөләренә тыңлап тәржемә итә белү;
- ишеткән сөйләмнең, жөмләнәң эчтәлегенә төшенү.

Диалогик сөйләм:

-Өйрәнелгән эчтәлек нигезендә әңгәмәдәшәң белән контакт урнаштыра, сорау куя, жавап бирә, кире кага, раслый белү;

-программада күрсәтелгән темалар буенча укытучының сорауларына жавап бирү һәм сораулар куя белү;

-дәрәсләктә бирелгән үрнәк диалогларны сәнгатьле итеп уку, сөйләү һәм охшаш диалоглар төзү, программада күрсәтелгән коммуникатив максатлар буенча әңгәмәдә катнаша алу.

Монологик сөйләм

- Жанлы һәм жансыз предметларны,рәсем, картина эчтәлеген сурәтләп сөйли белү;
- тәкъдим ителгән план, терәк сүзләр ярдәмендә укылган өзек яисә караган рәсем буенча, өйрәнелгән жөмлә төрләрэн файдаланып, хикәя төзү;
- укыган хикәяләрнең эчтәлеген сөйли белү;
- үзе, гаиләсе һәм дуслары турында кечкенә информация бирә белү.

Уку

- Татар алфавитындагы хәрефләрне таний белү;
- хәреф-аваз системасын аера, татар теленә хас булган авазларны дәрәс әйтеп укый белү;
- дәрәслектә уку өчен бирелгән жөмләләрне, текстларны дәрәс интонация белән укый белү;
- тексттагы тыныш билгеләрәнә карата тиешле пауза һәм интонацияләрне үтәү,өтерләр янындагы сүзләрне тиндәшлек, эндәшү интонацияләре белән уку;
- укыган материалның эчтәлегеннән кирәкле мәгълүматны аерып ала белү;
- кечкенә күләмле шигырьләрне яттан сөйләү;
- укыганда сүзлекләр кулана белү.

Язу

- Татар алфавитындагы хәрефләрне дәрәс, матур яза белү;
- дәрәс күчереп язу күнекмәләрән булдыру;
- бәйрәмнәр белән котлау, чакыру кәгазьләре язу;
- конверт һәм дәфтәр тышына яза белү;
- программада күрсәтелгән темалар буенча, терәк сүзләр кулланып, хикәя язу күнекмәләре формалаштыру.

Уку елы ахырына универсаль уку гамәлләре формалаштыру. УУГ.

Шәхси нәтижәләр.

Шәхси универсаль уку гамәлләре:

- “Гаилә”, “туган ил”, “мәрхәмәтлелек”, “башкаларга карата түземлек” төшенчәләрен кабул итү, аларның кадерен белү;
- Туган республикага, гаиләгә, туганнарга карата хөрмәт, эти-әнине ярату; үз милләтеңне ярату, татар булуың белән горурлану;
- укуга карата кызыксыну хисе булу, укучы ролен үзләштерү;
- әдәби әсәрләрдәге төрле тормыш ситуацияләрен һәм геройларның гамәлләрәнә кешелек нормаларыннан чыгып бәя бирү;

Предметара нәтижәләр.

Регулятив универсаль уку гамәлләре:

- Эшчәнлек өчен эш урынын әзерләү.
- Укытучы ярдәме белән эшне планлаштырырга өйрәнү.
- Укытучы ярдәмендә эшнең дәрәслеген тикшерү.
- Эш сыйфатына бәя бирә белү.
- Эш барышында гади генә эш приборлары белән эш итә белү.(линейка, бетергеч, карандаш,)

Танып белү универсаль уку гамәлләре:

- Дәрәслек белән эш итә белү.
- Хәрефләрне танып, текстны (хикәя, шигырь, әкиятне) сәнгатьле итеп уку.
- Этнокультура өлкәсенә караган сүзләр булган текстны, сүзлекләр кулланып, аңлап уку.
- Текстта очраган таныш сүзләргә таянып, яңа сүзләрнең мәгънәсен төшенү.
- Текстны сәнгатьле итеп укыгач, сорауларга җавап бирү.
- Укытучының авыр булмаган сорауларына җавап бирә, тиешле мәгълүматны дәрәслектән таба белү.
- Предметларны, чагыштыра, охшаш һәм аермалы якларын билгели белү.
- Укылган яки тыңланган зур булмаган текстның эчтәлеген сөйли белү.

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре:

- Дәрәстә һәм төрле ситуацияләрдә диалогта катнаша белү

- Укытучының, классташларның сорауларына жавап бирү;
- Сөйләм этикеты нормаларын үтәү: исәнләшә, сабуллаша, рәхмәт белдерә белү.
- Башкаларның сөйләмен тыңлый һәм аңлай белү.
- Парларда эшли белү

II. Укыту предметының эчтәлегә

УМК өчен материал 1 сыйныф балаларының аралашу сфераларын исәпкә алып сайланды.

Дәрәслеккә түбәндәге аралашу темалары кертелде: “Әйдәгез танышабыз!”, “Урман дусларыбыз”, “Спорт бәйрәме”, “Мәктәптә”, “Йорт хайваннары һәм кошлары”, “Бакчада”, “Кыш жигте”, “Сәламәт бул!”, “Безнең гаилә”, “Татар халык ашлары”, “Без шәһәрдә яшибез “Кибеттә”, “Жәй” темалары кертелде. Дәрәслеккә кызыклы сораулар, чагыштыруны, анализлауны, логик фикерләүне таләп иткән төрле биремнәр кертелде.

III. Төп уку эшчәнлегә төрләре күрсәтелгән тематик планлаштыру

№ т/с	Өйрәнелә торган бүлек, уку материалының темасы	Уку эшчәнлегә төрләре	Үткәру вакыты:	
			Планлаштырылган срок	Фактик срок
1.	Әйдәгез танышабыз . "Әйдәгез танышабыз!" темасы буенча әңгәмә. Сыйныфташларың, укытучы, китаптагы персонажлар белән танышу.	Әңгәмәдәш белән контактны башлау, дәвам итү, тәмамлау.	4.09	
2.	Синең исемең ничек? сорауы һәм аңа жавап формасы	Укытучы ярдәме белән максат кую һәм эшне планлаштырырга өйрәнү. Дәрәслектәге план буенча сөйли белү, дуслашырга тәкъдим итә белү.	7.09	
3.	Бу кем? нәрсә?	Әңгәмәдәшен белән аралашу калыбын төзү.	11.09	
4.	Бу күрсәтү алмашлы.	Укытучының сорауына жавап бирәләр. Бу күрсәтү алмашлыгын сөйләмдә куллану.	14.09	
5.	Раслау һәм кире кагу формалары	Парларда үз фикерен әйтәләр. Чагыштыралар.	18.09	
6.	Без сорау бирәбез (мы, -ме)	Яңа материалны үзләштерү буенча үз фикерләрен әйтәләр. (Нәрсәне аңладылар? Нәрсә аңлашылмады? Ни өчен?)	21.09	
7.	Бу кайсы шәһәр? сорауы. Син кайда яшисең? сорауы һәм аңа жавап формасы.	Мәгълүматны туплау өчен күмәк эш башкару, фикерне төгәл итеп жикерү. Ялгызлыкисемнә ренбашхәрефтәнбашлапяз у.	25.09	
8.	1 дән 10 га кадәр саннар. Микъдар саннары белән	Укытучы ярдәме белән максат кую, эшне	28.09	

	<i>таныштыру (1-10 саннары).</i>	планлаштыру.		
9.	Урман дусларыбыз. Кыргыз хайваннар	Тиешле мәгълүматны табу, билгеләү, сөйләм берәмлекләрен логик тәртипкә салу. [а] авазын дәрәс әйтү, а хәрәфен дәрәс язарга өйрәтү. Кыргыз хайваннарның исемнәрен берлектә һәм күплектә куллану.	2.10	
10.	Кыргыз хайваннар. Ничә? сорагына җавап бирү.	Өйрәнелә торган орфограммаларны ишетеп аңлау. Хәрәф элементларын атау, башлану ноктасын билгеләү, үрнәк буенча язү. Ничә? сорагына җавап бирү.	5.10	
11.	Урман дусларыбыз темасына сөйләшү.	.Үз хезмәтеңне оештыру. Урман дусларыбыз темасына сөйләшү.	9.10	
12.	Урман дусларыбыз.	Нинди? сорагы һәм аңа җавап формасы. Әңгәмәдәшенең фикерен тыңлый белү.	12.10	
13.	Командалар бирәбез	Боерык фигураларында төшенчәне аңлау. Биремне эшләгәндә, кулланылган кагыйдәне аңлату.	16.10	
14.	Акбай нишли	Нишли? сорагына куя һәм аңа җавап бирә белү	19.10	
15.	Нишлисең? сорагы һәм аңа җавап формасы	Нишлисең? сорагына куя һәм аңа җавап бирә белү	23.10	
16.	Кем белән уйныйсың? сорагы һәм аңа җавап формасы	Кем белән уйныйсың? сорагына куя һәм аңа җавап бирә белү	26.10	
17.	Син ничәнчә?	Ничәнчә? сорагына куя һәм аңа җавап бирә белү. Предметларның тәртип санын әйтә белү	30.10	
18.	Мәктәптә. Уку – язү әсбаплары	Уку-язү әсбапларының кирәклеген әйтү, үзгәчә сорап алу белү формасы.	9.10	
19.	Уку-язү әсбапларының саны, төсә, барлыгы һәм юклыгы	Орфограммаларны табу, билгеләү. Тиешле мәгълүматны табу, билгеләү, сөйләм берәмлекләрен логик тәртипкә салу.	13.11	
20.	Уку-язү әсбапларының кирәклеген әйтү, үзгәчә сорап алу	Уку-язү әсбапларының кирәклеген әйтү, үзгәчә сорап алу белү формасы.	16.11	

21	Без ничек укыйбыз?	Уку-язу эсбапларының кирәклеген әйтү, үзең сорап алу белү формасы.	20.11	
22.	<i>Кайда?</i> соравы һәм аңа җавап формасы	Чагыштыралар.Текст укыйлар.	23.11	
23.	Йорт хайваннары һәм кошлары В,в хәрефе. Сүз басымы.	Сүзләрдә басымны дәрәҗә күтәрү. Дустыңның тышкы кыяфәтен һәм характер сыйфатларын ачуда сүзләргә урынлы һәм аңлап куллану. Йорт хайваннары һәм кошлары исемнәрен хәтердә калдыру.	27.11	
24	<i>Кая?</i> сораулары һәм аларга җавап формасы	Әңгәмәдәшнең аралашу холкы белән идарә итү; коммуникатив мәсьәләгә таянып фикерне төгәл итеп җиткерү.	30.11	
25	<i>Кая?</i> сораулары һәм аларга җавап формасы	Әңгәмәдәшнең аралашу холкы белән идарә итү; коммуникатив мәсьәләгә таянып фикерне төгәл итеп җиткерү.	4.12	
26	<i>Кайдан?</i> соравы һәм аңа җавап формасы.	Әңгәмәдәш белән контактны башлау, дәвам итү, тәмамлау.	7.12	
27.	Яшелчәләр	Яшелчә исемнәренең дәрәҗә күтәрү.Сүзләргә, җөмлөләр язуга.	11.12	
28.	Җиләк-җимееләр.	<i>Кирәк, кирәкми</i> сүзләрен дәрәҗә күтәрү. Чылбыр буенча кабатлылар.Орфограмма ларны табу, билгеләү.	14.12	
29.	<i>Нинди?</i> соравы һәм аңа җавап формасы	Сыйфат+исем төзелмәсен сөйләмдә куллану. <i>Нинди?</i> соравы һәм аңа җавап формасын аңлап куллану. Укытучының һәм бер-берсенә сорауларына җавап бирәләр	18.12	
30	Мин яратам төзелмәсе.	Нәрсә яратканны, яратмаганны әйтү, сорау формаларын куллану. Әңгәмәдәшнең аралашу холкы белән идарә итү; коммуникатив мәсьәләгә таянып фикерне төгәл итеп җиткерү.	21.12	
31.	Кыш билгеләре	Яңа лексик берәмлекләр үзләштерү	25.12	
32.	Кыш бабай килә.	Кыш бабайга хат язабыз. Эпистоляр жанр	11.01	

		текстларын дөрес язу. Үрнәк буенча эшләү. Яңа лексиканы кулланып, хат язуга ирешү		
33	<i>Минем чанам бар</i> төзелмәсе	Фикерне төгәл җиткерү.	15.01	
34	<i>Кышкы уеннар.</i>	Лексик – грамматик күнекмәләрне камилләштерү .Жөмлэдә дөрес куллана белү	18.01	
35	Яңа ел бәйрәме	Сүз тәртибен дөрес кулланып жөмлөләр төзү.	22.01	
36.	Уенга чакыру	Ижади һәм эзләнү характерындагы проблеманы билгеләү, аларны чишү өчен алгоритм булдыру	25.01	
37	Бәйрәмгә барабыз	Укыганны гомумиләштерә, нәтижә ясып, иң мөһим мәгълүматны аерып ала белү.	29.01	
38.	Уенга чакыру	Өйрәнелгән лексик, грамматик материалның үзләштерелү дәрәжәсен тикшерү	1.02	
39.	. Тән әгъзаларының исемнәре	Яңа лексик берәмлекләр үзләштерү. Сүз тәртибен дөрес кулланып , жөмлөләр төзү.	5.02	
40	Кай жирең авырта? сорауы һәм аңа җавап формасы	Зат алмашлыкларын куллану. Сорау жөмлөләр төзү күнекмәләрен камилләштерү. Жөмлә ахырында сорау, нокта, өндәү куеп, язу күнекмәләрен гомумиләштерү	8.02	
41.	Шәхси гигиена предметлары	<i>Авырта</i> фигыленең юклык формасын дөрес куллану.Сүз тәртибен дөрес кулланып жөмлөләр төзү.	19.02	
42	Шәхси гигиена предметларын сорап алу	Шәхси гигиена предметларының исемнәрен транскрипция белән язу.Яңа лексик берәмлекләр үзләштерү.	22.02	
43.	Безнең гаилә. Гаилә .	.Яңа лексик берәмлекләр үзләштерү. Сүз тәртибен дөрес кулланып , жөмлөләр төзү. (Мин, минем, миңа)	26.02	

44	Минем гаиләм	Жәмлә ахырында сорау, нокта, өндәү куеп, язу күнекмәләрен гомумиләштерү	1.03	
45.	Яз житә	План буенча сөйли белү.	5.03	
46.	8 нче Март – әниләр бәйрәме турында сөйләшү.	Жәмлә ахырында сорау, нокта, өндәү куеп, язу күнекмәләрен гомумиләштерү	8.03	
47.	Бәйрәм белән котлый белү.	Котлау язу күнекмәләрен мөстәкыйль куллана белү	12.03	
48	Татар халык ашлары.	Яңа лексик берәмлекләр үзләштерү. Сүз тәртибен дөрес кулланып , жәмләләр төзү.	15.03	
49	Тәмле ризыклар	Ризыкларның тәмле булуын әйтү. Әңгәмәдәш белән контактны башлау, дәвам итү, тәмамлау. Матур хәлдәресә зукүнекмәләребулдыру.	19.03	
50.	Кунакта	Табын янында үз-үзеңне тоту буенча киңәшләр бирә белү. ижади һәм эзләнү характерындагы проблеманы билгеләү, аларны чишү өчен алгоритм булдыру;	22.03	
51	Кунакны каршы алу.	Әңгәмәдәш белән контактны башлау, дәвам итү, тәмамлау.	2.04	
52	Кунакны каршы алу.	Кисәкчәләрнең мәгънәләрен ачыклау өстендә эшләү. Кисәкчәләрнең дөрес язылышы буенча кагыйдәләр үзләштерү, язмада куллану.	5.04	
53	Табын янында	Алган белемнәрне мөстәкыйль куллана белү	9.04	
54	Ашамлыклар.	Укытучы ярдәме белән максат кую һәм эшне планлаштырырга өйрәнү.	12.04	
55	Ашамлыклар.	<i>Эчә, ашый</i> фигыльләренең I, II, III затта берлек саны. Эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыру	16.04	
56.	Ашамлыклар кибетендә.	Кибеттә савыт-саба сатып алу темасына сөйләшү.	19.04	
57.	Савыт-саба	Әңгәмәдәш белән контактны башлау, дәвам итү, тәмамлау.	23.04	

58	Савыт-саба кибетендә темасына сөйләшү.	.Яңа лексик берәмлекләр куллану. Сүз тәртибен дәрәс кулланып , жөмлөләр тәзү.	26.04	
59	Савыт-саба кибетендә темасына сөйләшү.	Яңа лексик берәмлекләр куллану. Сүз тәртибен дәрәс кулланып , жөмлөләр тәзү.	30.04	
60	Киёмнәр.	Алган белемнәрне мөстәкыйль куллана белү	3.04	
61	Киёмнәр кибетендә	Алган белемнәрне мөстәкыйль куллана белү	7.05	
62	Киёмнәр кибетендә	Алган белемнәрне мөстәкыйль куллана белү	10.05	
63	“Жәй житә” темасына сөйләшү	Жәйге табигать турында сөйли белү.	17.05	
64	Жәйге ял	Күңелле жәй темасына сөйләшү. Жәйге табигать турында сөйли белү.	21.05	
65	Без Сабантуйга барабыз темасына сөйләшү	Сабантуйда нишләвең турында әйтә белү.	23.05	
66	Без Сабантуйга барабыз темасына сөйләшү	Сабантуйда нишләвең турында әйтә белү.	25.05	